

Základní škola a Mateřská škola Chodouny

příspěvková organizace Chodouny 119, 411 71

tel.: + 420 416 849; www.zsmschodouny.cz; skola@zsmschodouny IČO :75003546

1. Systém primární prevence rizikového chování

Primární prevence je klíčová pro vytváření bezpečného a podporujícího vzdělávacího prostředí, které aktivně přispívá ke zdravému rozvoji žáků. Tyto programy jsou podporovány vedením školy, učiteli a celou školní komunitou.

Vzdělávací programy:

Naším cílem je vytvořit a implementovat specifické vzdělávací programy zaměřené na rizikové chování, jako jsou šikana, užívání drog, násilí nebo kyberšikana. Tyto programy by měly být přizpůsobeny věku a pochopení žáků.

JAKÉ JSOU PROGRAMY PRIMÁRNÍ PREVENCE?

Programy primární prevence jsou navrženy tak, aby předešly vzniku rizikového chování nebo problémů dříve, než se vůbec objeví. Týkají se širokého spektra oblastí, od zdravotních programů po preventivní opatření v sociálních a vzdělávacích kontextech. Ve školním prostředí mohou tyto programy zahrnovat následující typy aktivit:

1. **Osobnostní a sociální vzdělávání:** Programy, které poskytují žákům dovednosti potřebné pro řešení osobních, sociálních a emocionálních problémů. Tyto mohou zahrnovat lekce na téma sebeúcta, odolnost, rozhodování a řešení konfliktů.
2. **Programy proti šikaně:** Rozsáhlé programy, které zahrnují osvětu o šikaně, zásady chování, postupy pro identifikaci a řešení incidentů šikany, a aktivity zaměřené na budování kladných vztahů mezi žáky.
3. **Protidrogové a anti-alkoholové programy:** Tyto programy informují žáky o rizicích spojených s užíváním drog a alkoholu a poskytují dovednosti a strategie, jak odolat tlaku vrstevníků.
4. **Programy pro zdravý životní styl:** Propagují zdravou výživu, pravidelnou fyzickou aktivitu a zdravé životní návyky.
5. **Programy proti násilí:** Zaměřují se na prevenci násilí ve školách a komunitách tím, že vzdělávají o následcích násilného chování a poskytují strategie pro nenásilnou komunikaci a řešení sporů.
6. **Programy zvyšování mediální gramotnosti:** Vzdělávání žáků o tom, jak bezpečně a efektivně využívat média a internet, a jak rozpoznat a reagovat na nebezpečný obsah online.

7. **Mentorské a vrstevnické programy:** Starší nebo zkušenější žáci působí jako mentoři mladším, poskytují jim podporu, radu a jsou modely pozitivního chování.

2. Jaké jsou postupy v případě výskytu rizikového chování na škole

V případě výskytu rizikového chování na škole máme jasně **definované postupy, které umožní rychlé a efektivní řešení situací.** Postupy jsou sestaveny tak, aby chránily všechny zúčastněné, podporovaly pozitivní výsledky a zabráňovaly opakování problémů. Níže jsou uvedeny základní kroky, které jsou součástí školního protokolu:

1. **Rozpoznání a identifikace rizikového chování:** (pro zaměstnance)

Učitelé a školní personál by měli být vyškoleni, jak rozpoznávat rizikové chování, včetně šikany, užívání drog, násilí a kyberšikany (*[zde se jedná o interní školení, prováděné VP, metodikem prevence, dalším vzděláváním, sebevzděláváním](#)*).

2. **Okamžitá reakce:**

Jakmile je rizikové chování rozpoznáno, je nutné zasáhnout. To může zahrnovat oddělení zúčastněných stran, zajištění bezpečnosti obětí a informování školního vedení.

3. **Dokumentace incidentu:**

Důkladně zaznamenejte všechny relevantní informace týkající se incidentu. Toto by mělo zahrnovat podrobnosti o tom, co se stalo, kdo byl zúčastněn, svědectví a jakékoliv okolnosti týkající se události.

4. **Hodnocení situace:**

Proveďte pečlivé hodnocení situace, abyste zjistili příčiny, úroveň rizika a potřebné další kroky.

5. **Zajištění podpory a zdrojů:**

Poskytněte, doporučte potřebnou podporu obětem rizikového chování, včetně psychologického poradenství nebo terapie. Zajistěte také podporu pro pachatele, včetně přístupu k poradenství nebo rehabilitačním programům, pokud je to vhodné.

6. **Komunikace s rodiči:**

Informujte rodiče všech zúčastněných žáků o situaci a zapojte je do řešení problému.

7. **Vypracování plánu nápravy:**

Vypracujte plán nápravy, který může zahrnovat disciplinární opatření, vzdělávací aktivity, změny ve třídě, sledujte situace.

8. **Prevence budoucího rizikového chování:**

Analyzujte incident a okolnosti, které k němu vedly, a vyvíjejte strategie pro prevenci podobných incidentů v budoucnu.

9. **Pravidelný přezkum postupů:**

Pravidelně přezkoumávejte a aktualizujte školní metodiky prevence a postupy týkající se rizikového chování, aby reflektovaly aktuální výzvy a osvědčené praktiky.

Tímto přístupem naše škola reaguje na rizikové chování systematicky a konzistentně, což by mělo podporovat bezpečné a zdravé prostředí pro všechny žáky.

3. Primární prevence na naší málotřídní škole

Zde uvádím, jak naše málotřídní škola přistupuje k primární prevenci. Toto nastavení zohledňuje omezenější zdroje a specifika malého školního prostředí:

Preventivní programy :

- **Integrace do vyučování:** V málotřídní škole, kde se setkávají žáci různých věkových skupin, je možné integrovat preventivní programy přímo do běžného vyučování. Učitelé mohou zařazovat témata jako jsou **empatie, spolupráce a řešení konfliktů do různých předmětů**. Integrace témat jako empatie, spolupráce a řešení konfliktů do různých školních předmětů může pozitivně ovlivnit sociální a emocionální učení žáků. Zde jsou konkrétní příklady, jak lze tato témata začlenit do různých vyučovacích oblastí:

1. Literatura a jazyky

Empatie: Při čtení literárních děl nechte žáky zamyslet se nad pocity a motivacemi postav. Diskutujte o tom, jak by se cítili ve stejných situacích.

Spolupráce: Organizujte skupinové projekty, kde žáci společně tvoří příběhy nebo hry založené na literárních dílech, které studují.

Řešení konfliktů: Analyzujte konflikty mezi postavami v knihách a diskutujte o možných alternativních řešeních konfliktů

2. Vědy - Přírodověda

Empatie: Projekty zaměřené na dopady lidské činnosti na životní prostředí a zvířata mohou pomoci rozvíjet empatii vůči přírodě a dalším živým bytostem.

Spolupráce: V laboratorních cvičeních a vědeckých projektech nechte žáky pracovat ve skupinách, aby společně dosáhli cíle experimentu.

Řešení konfliktů: Při práci na skupinových projektech využijte příležitosti k naučení žáků, jak konstruktivně řešit neshody ohledně vědeckých hypotéz nebo metod.

3. Matematika

Empatie: Používejte realistické problémy, které vyžadují pochopení a empatii, například statistické analýzy týkající se sociálních problémů.

Spolupráce: Nechte žáky pracovat na matematických hlavolamech nebo projektech ve dvojicích nebo malých skupinách, aby společně hledali řešení.

Řešení konfliktů: Zkoumejte matematické problémy, které mohou mít více správných odpovědí nebo metod řešení, a diskutujte o tom, jak se dospělo k různým řešením.

4. Vlastivěda

Empatie: Studujte historické události z perspektivy různých skupin a individuů, aby žáci pochopili různorodost lidských zkušeností.

Spolupráce: Vytvořte týmové projekty, kde žáci rekonstruují historické události nebo vytvářejí prezentace o sociálních studiích.

Řešení konfliktů: Analyzujte historické konflikty a diskutujte o alternativních řešeních, která by mohla vést k mírovějším výsledkům.

5. Tělesná výchova

Empatie: Diskutujte o tom, jak důležité je vnímat a respektovat fyzické limity a emoce spoluhráčů.

Spolupráce: Zaměřte se na týmové sporty, které vyžadují spolupráci a týmovou strategii.

Řešení konfliktů: Učte žáky, jak řešit běžné konflikty v týmových hrách, například neshody ohledně pravidel nebo výsledků.

Začlenění těchto témat do školního kurikula pomáhá vytvářet prostředí, které podporuje sociální a emocionální učení, a připravuje žáky na řešení reálných situací v osobním i profesionálním životě.

- **Využití společných aktivit:** V málotřídní škole je účinné organizovat společné aktivity pro všechny žáky, které podporují týmovou práci a rozvoj sociálních dovedností. Tyto aktivity mohou zahrnovat *sportovní dny, projektové vyučování, nebo tematické dny zaměřené na zdravý životní styl, přátelství a bezpečnost.*

- **Vrstevnické učení a mentoring:** Vzhledem k různorodému věkovému spektru žáků v málotřídní škole lze efektivně využít vrstevnické učení. Starší žáci mohou sloužit jako mentoři pro mladší, což může posilovat jejich odpovědnost a schopnost empatie a péče o druhé.
- **Spolupráce s rodinami:** Malé školní prostředí často umožňuje těsnější kontakt s rodinami žáků. Pravidelné komunikace s rodiči a jejich zapojení do školního dění může zvýšit účinnost preventivních programů. Rodiče mohou být informováni o důležitosti prevence rizikového chování a mohou být povzbuzováni k podpoře těchto hodnot doma.
- **Pravidelné školení učitelů:** I v málotřídních školách je důležité, aby učitelé absolvovali pravidelné tréninky v oblastech jako jsou identifikace a řešení rizikového chování, krizová intervence a první pomoc. To zvyšuje jejich připravenost a sebevědomí při zvládnání výzev.
- **Adaptace a flexibility:** Vzhledem k menšímu počtu žáků a tříd je možné programy primární prevence lépe přizpůsobit individuálním potřebám a situaci ve škole. Učitelé mohou rychleji identifikovat změny v chování a efektivněji reagovat na specifické potřeby žáků.

Implementace těchto strategií v málotřídní škole může přinést významný přínos k vytváření bezpečného a podporujícího prostředí pro všechny žáky.

V Chodounech 24.9.2024

Mgr. Lenka Jurczaková

ředitelka školy

